

POSUDEK

oponentky na diplomovou práci

Jméno a příjmení: Bc. Michaela Šimáková

Téma práce: Syndrom CAN - prevence a její praxe z pohledu učitelů základních škol

Autorka, Michaela Šimáková, se ve své diplomové práci zaměřuje na problematiku syndromu CAN, tedy na situaci psychicky a fyzicky týraných a sexuálně zneužívaných dětí. Autorka si zvolila společensky vysoce závažné téma, jemuž je v naší společnosti věnována pozornost teprve v posledních dvou desetiletích a, jak autorka také v závěru práce konstatuje, obeznamenost širší veřejnosti s tímto fenoménem zatím zůstává nedostatečná.

Diplomová práce je členěna do dvou částí – teoretické a empirické. Teoretická část je strukturována do 14 kapitol. Autorka v nich postupně prezentuje výklad syndromu CAN a klasifikuje jeho konkrétní projevy (včetně jeho netypických forem), jež by měly být indikátorem pro jeho rozpoznání. Dále poukazuje na nejtypičtější následky, s nimiž se oběti uvedených forem násilí a zneužití potýkají. Zaměřuje se také na sociologické a demografické aspekty daného fenoménu, včetně historických změn ve výchově dítěte (resp. hodnoty dítěte z rodičovského hlediska). V kap. 7. analyzuje profil pachatele a posléze se zaměřuje na možnosti krizové intervence. Nejvíce pozornosti autorka věnuje preventivním opatřením syndromu CAN a analýze relevantních legislativních dokumentů, jež se zabývají ochranou dětí a nezletilých.

V praktické části je prezentována výzkumná sonda, v níž se autorka rozhodla prozkoumat úroveň informovanosti pedagogů základních škol, kteří mají ze své profesní pozice určitou možnost (a také povinnost) detekovat rizikové děti a iniciovat v jejich zájmu institucionální pomoc. Autorka sestavila dotazník pro zjišťování úrovně informovanosti v dané problematice i úrovně profesní angažovanosti v oblasti prevence a jeho prostřednictvím oslovila celkem 50 pedagogů z různých škol Pardubického kraje. Stanovila jeden základní předpoklad (v nulové a alternativní formulaci), který ověřovala na základě získaných dat.

Koncepce předložené práce byla rozvržena vhodně, autorka se drží jádra tématu a v tomto smyslu řadí kapitoly v logickém sledu. Vychází z dostatečného množství české i zahraniční literatury, v jejím soupisu však chybí cílenější odborné publikace z českých a zahraničních periodik. V textu prokazuje vynikající vhled do zkoumané problematiky, jak z hlediska sociologického a psychologického, tak i z hlediska právního. Velmi citlivě a s ohledem na celkový sociální kontext problematiky také interpretuje výsledky svého výzkumu. Určitá námitka se týká zvolené metodologie, a to vzhledem k malému výzkumnému souboru (N=20), jenž mohl být zahrnut do detailnější analýzy dat. V případě kvantitativní metodologie se nabízela možnost statistického porovnání většího počtu skupin profesionálů (oslovit např. sociální pracovníky, lékaře apod.), případně doplnit stávající data o kvalitativní sondu např. formou několika rozhovorů s pedagogy, kteří se se zmíněným problémem ve své praxi již setkali. Námětem k diskusi by mohl být autorkou uváděný výčet poměrně závažných rizik tělesných trestů (dle Vaničkové, 2004, s. 14-15), prezentovaný bez souvislosti s intenzitou resp. opakovaností fyzického trestání. Samotný výčet rizik tělesných trestů bez bližšího kontextu nemá valnou odbornou hodnotu – jinak by tomu však bylo, pokud by tato rizika byla např. porovnána s riziky výchovy obsahující pouze tzv. psychické sankce či s riziky jiných výchovných postupů.

Předložená diplomová práce splňuje všechny předepsané předpoklady, autorka k tématu přistupuje pečlivě a s velkou citlivostí. Práce má poměrně široký záběr a autorka prokázala dostatečný vhled do zkoumané problematiky. Vzhledem k výše uvedenému a k určitým nedostatkům ve výzkumné části navrhuje oponentka její výsledné hodnocení známkou:

„velmi dobře“

Mgr. Pavlína Janošová, Ph.D.

